

ÅPENHET vs. SIKKERHET

Når den tause taler

Kommandørkaptein Ola Bøe-Hansen
Forsvarets høgskole/Forsvarets stabsskole

E-TJENESTENS UGRADESTE PRODUKTER

- Fokusrapportene 2011, 2012, 2013
- Etterretningsdoktrinen 15. mai 2013

- Jeg ønsker åpenhet!

Innlegg av forsvarsminister Grete Faremo i Dagbladet 10. mars 2011.

Debatten om forsvars- og sikkerhetspolitikk må ikke bli forbeholdt noen få. Den angår oss alle.

- Det er krevende å formidle at Forsvaret er livsviktig, når vi ikke lengre ser noen klar fiende som skal bekjempes og trusselbildet er blitt langt mer komplisert. Derfor trenger vi åpenhet om hva Forsvaret gjør og hvilke sikkerhetsutfordringer vi står overfor. **(Ressurser)**
- Som et av flere virkemidler har jeg bedt sjefen for Etterretningstjenesten om å utarbeide en åpen trusselvurdering. Målet er at flere mennesker skal få mer kunnskap for egne meninger og bli motivert til å delta i debatten. **(Debatt)**
- Selvsagt kan vi ikke gå åpent ut med alt Etterretningstjenesten gjør. Men vi kan likevel formidle mye interessant informasjon som mange vil ha nytte av, især alle dem som jobber med utenrikspolitiske spørsmål til daglig. **(Akademisk interesse)**
- Vi står overfor en rekke kompliserte sikkerhetsutfordringer hvor omfattende geopolitiske forskyvninger og klimaendringer øker faren for stormaktsrivalisering og ressurskamp. Masseødeleggelsesvåpen, internasjonal terror, cyberkriminalitet og piratvirksomhet er andre utfordringer vi må være beredt for. Sammenhengen mellom det Forsvaret gjør ute og vår trygghet her hjemme, er underkommunisert. **(Åpenhet)**
- Etterretningstjenestens personell har høy kompetanse og er anerkjent også hos samarbeidspartnere med langt større ressurser. Jeg føler meg trygg på at de vil kunne bidra med kunnskap om viktige utfordringer for Norge, uten å avsløre graderte hemmeligheter. **(Kompetanse)**

- *War of Words*
- *War of Perceptions*
- *Battle of Ideas*
- *Narrative Battle*

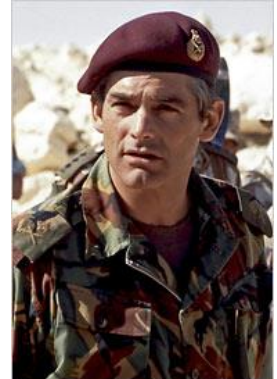

Økt betydning av informasjon og ikke-kinetiske virkemidler, og en redusert betydning av konvensjonelle krigføringsevner

“- Information, not firepower, is the currency of War Amongst the People.”

“- In War Amongst the People you have to write, act and tell the most compelling story.”

(General Sir Rupert Smith)

“- Winning the media campaign is just as important as winning the military campaign”

(Jamie Shea)

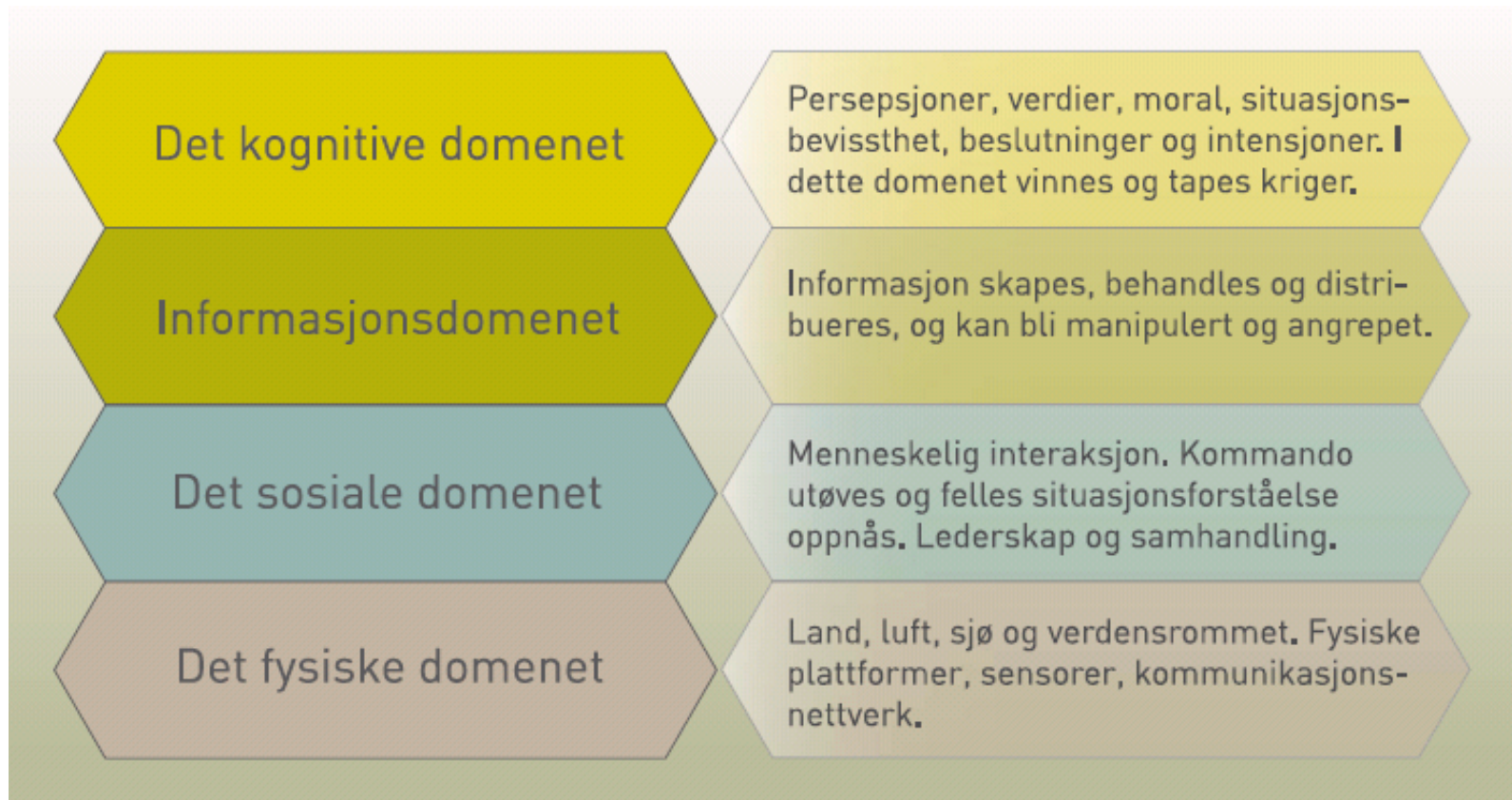

SYMBIOSEN

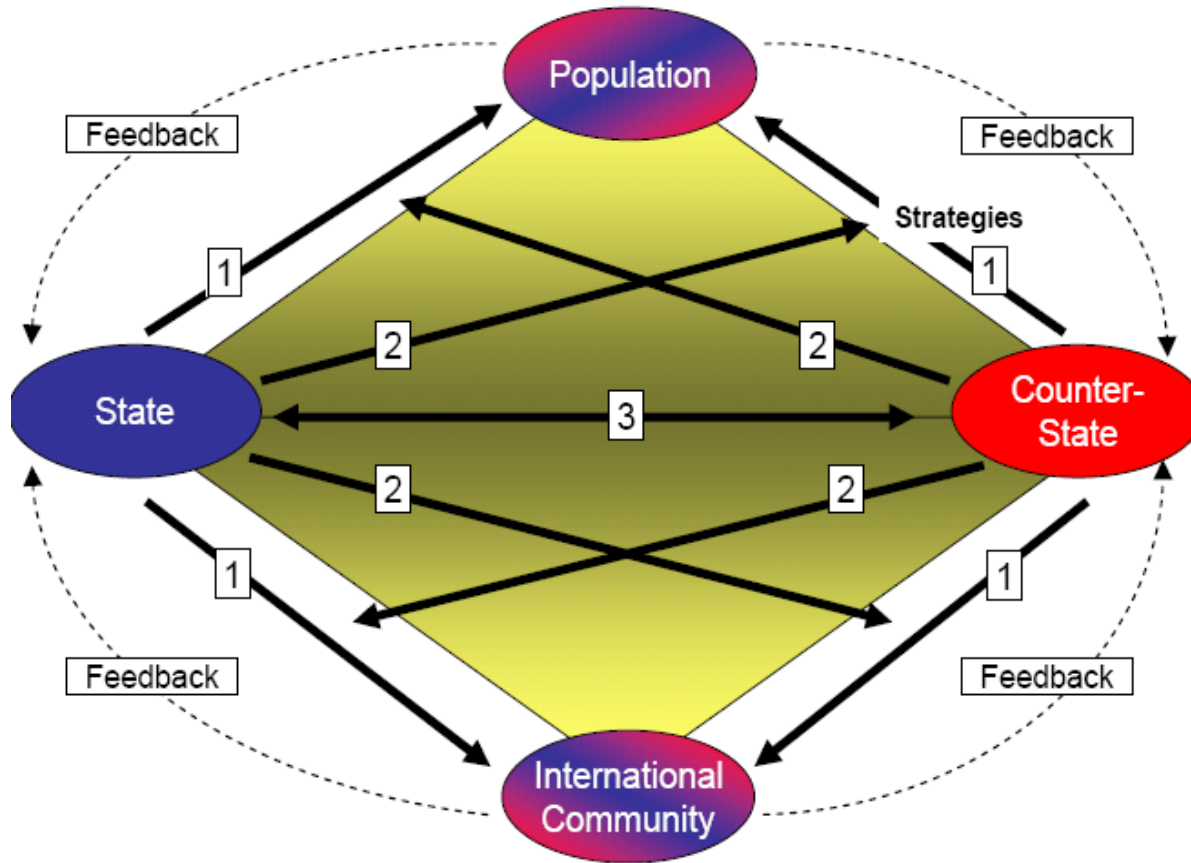
'DOMENEMODELLEN'

(FFOD, 2007, s. 69-71)

' DIAMANTMODELLEN '

(Prof. G. McCormick, Dyke, 2006, s. 41-42)

Narrativbrudd

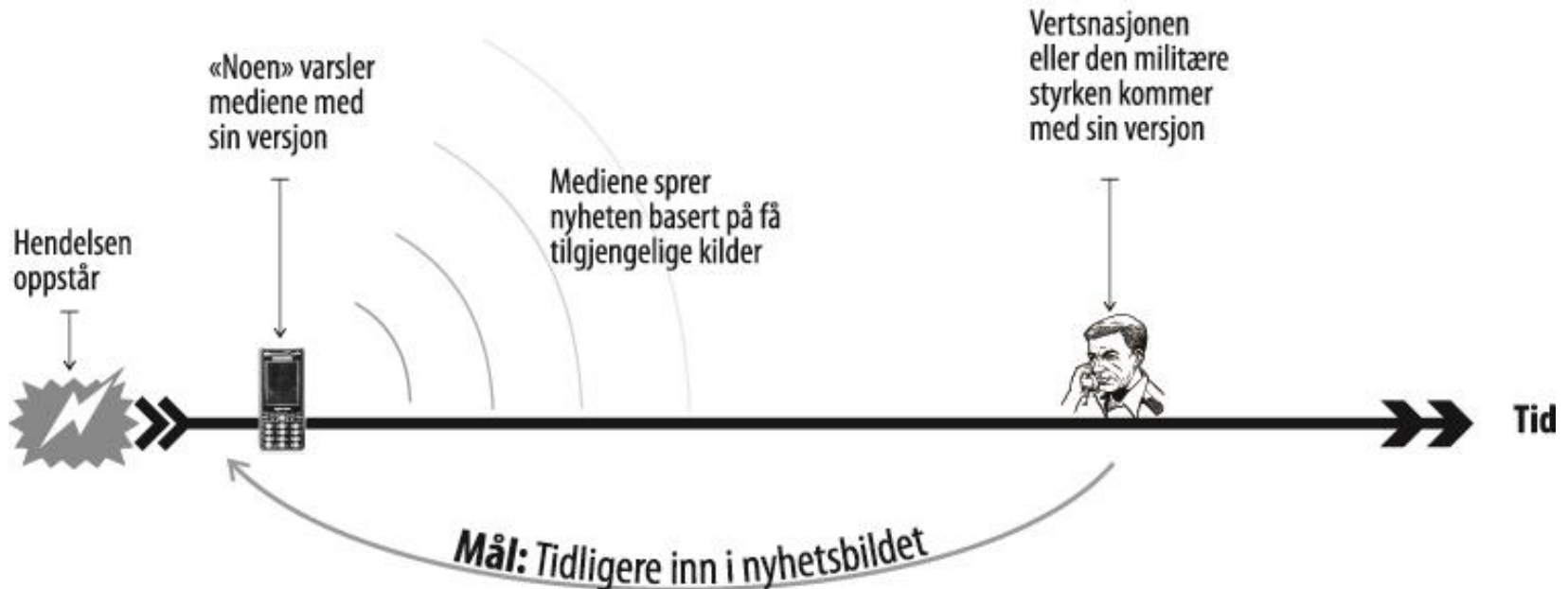

- Narrativbrudd kan være problematisk for det politiske nivå, og i verste fall ende med mistillitsforslag eller regjeringsskifte.
- For soldatene og deres pårørende kan det være vel så dramatisk at operasjonens legitimitet trekkes i tvil eller fordømmes av egen befolkning. Anerkjennelse for utført innsats og egen stolthet for gjennomført tjeneste vil kunne fragmenteres og dermed ha negative følger for veteranene.
- Narrativbrudd ”selger” i mediene

”BETONGANALOGIEN”

(Bøe-Hansen, 2009, s. 68)

Jo lengre tid som går,
desto mer etablert blir den første versjonen

” DELTAMODELLEN ”

(Bøe-Hansen, 2011, s. 234-240)

Det **vi** vet

OPSEC

Det er denne differansen
som er scoop for media og
yndet tematikk for
motstanderens propaganda

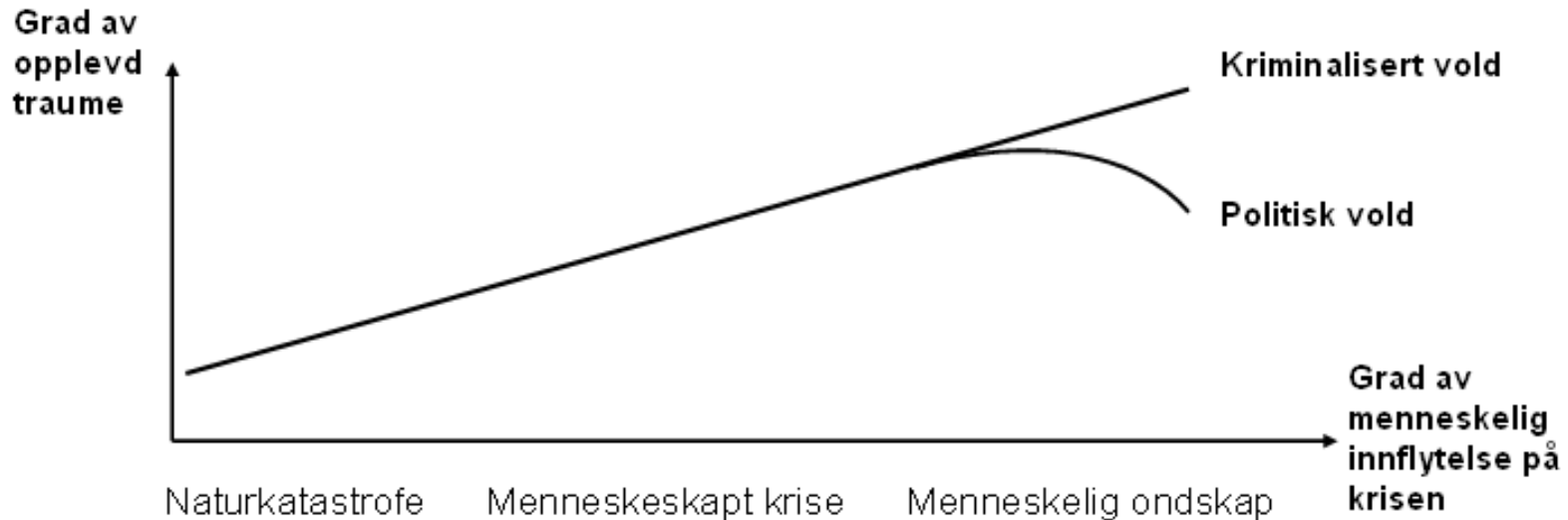
Det **de** vet

Ta kontroll på historien!

Alt som bryter med det etablerte narrativ/fortelling faller inn i delta.
Jo mindre delta er, desto mer overbevisende er narrativet/fortellingen

”KRISE/TRAUME-MODELLEN”

(Weisæth & al, Bøe-Hansen, 2013)

- Meningsfullhet (Hva er det som skjer?)
- Begripelighet (Hvorfor skjer det og hva betyr det?)
- Håndterbarhet (Hva kan jeg som enkeltmenneske gjøre med det, og hva gjør de som har ansvaret for å håndtere det?)

(Antonovsky, 2000)

HVORFOR ÅPNE OPP?

- Politisk vilje til og behov for åpenhet.
- Åpenhet styrker narrativet blant befolkningen (unødig hemmelighold straffes).
- Informasjonsteknologisk utvikling gjør det vanskeligere å bevare gradering.
- ”Share till it hurts”.
- Befolkningen trenger å vite ifm traumereduksjon i krisehåndtering. Rasjonaliserer frykten.
- Mange ”eksperter”. Fakta må frem.
- Tar kontroll på historien – reduserer konspirasjonsteorier og rykter med en mer autorativ versjon.
- Beroligende effekt ved å vise oversikt og kontroll
- Avskrekkende effekt ved å vise evt motstandere at E-tjenesten følger med